

Ἐκθεση ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

3/8/2020

ΓΛΩΣΣΑ

Η γλώσσα αποτελεί ένα σύστημα συμβόλων και στοιχείων με τα οποία επιτελείται η επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας. Με τη γλώσσα ο άνθρωπος εκφράζεται και ανακοινώνει τις σκέψεις και τα συναισθήματα του. Αποτελείται από την ακουστική πλευρά (ο ήχος της λέξης) και από την οπτική πλευρά (τα γράμματα). Τα γλωσσικά σημεία συνδέονται μεταξύ τους με καθορισμένες σχέσεις και διέπονται από κανόνες.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- Η γλώσσα αποτελεί τον κυριότερο τρόπο επικοινωνίας των ανθρώπων μεταξύ τους. Υπάρχουν και άλλες μέθοδοι να επικοινωνήσει όπως η μουσική, οι τέχνες, τα μαθηματικά, η μίμηση κινήσεων. Όμως, ο έναρθρος λόγος αποτελεί το πληρέστερο και αποτελεσματικότερο μέσο.
- Η ανθρώπινη γλώσσα επιτρέπει στον άνθρωπο να εξωτερικεύσει τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τους προβληματισμούς του. Ιδιαίτερα, η γλώσσα και η σκέψη διέπονται από αμφίδρομη σχέση, καθώς η μία προϋποθέτει την άλλη. Άλλωστε η σκέψη αποτελεί τον ενδιάθετο λόγο. Σκεφτόμαστε χρησιμοποιώντας τα γλωσσικά σύμβολα και παράλληλα μιλάμε αφού έχει προηγηθεί σκέψη.
- Η γλώσσα που έχει διαμορφώσει κάθε λαός αντανακλά την ιδιοσυγκρασία του και τις ιδιαιτερότητες του. Η αντίληψη που έχει αποκτήσει ένα έθνος για τον κόσμο που μας περιβάλλει είναι διάχυτη στο γλωσσικό κώδικα που έχει δημιουργήσει. Η στάση απέναντι στη ζωή και στην πραγματικότητα διαφαίνονται από τη γλώσσα που χρησιμοποιεί.
- Η γλώσσα αποτελεί στοιχείο που δείχνει το πολιτισμικό επίπεδο των ανθρώπων, ενώ παράλληλα δημιουργεί πολιτιστικά επιτεύγματα. Βοηθά στη μεταφορά γνώσεων και αντιλήψεων, τόσο μέσα από τον προφορικό, όσο και από τον γραπτό λόγο. Σα συνέπεια, προωθεί και προάγει τον πολιτισμό.

ΜΟΡΦΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Σήμερα, κυριαρχεί συνθηματική γλώσσα που δρα απλουστευτικά.
- Χαρακτηριστικό σύγχρονο φαινόμενο αποτελεί η ξενομανία, δηλαδή ο κατακλυσμός της εθνικής γλώσσας από ξενικά γλωσσικά ιδιώματα.
- Συχνά χρησιμοποιείται το λατινικό αλφάβητο για την ηλεκτρονική επικοινωνία των νέων κυρίως ανθρώπων, ακόμα και όταν χρησιμοποιείται η ελληνική γλώσσα (greeklish).
- Το σημερινό λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν οι νέοι κυρίως άνθρωποι εμφανίζεται συρρικνωμένο και περιορισμένο, γεγονός που καθιερώνει τη λεξιπενία και τη γλωσσική ένδεια.
- Εμφανής είναι η τάση των ανθρώπων να χρησιμοποιούν τη χυδαιολογία.
- Στο λόγο των σύγχρονων ανθρώπων εμφανίζονται συχνά συντακτικά και εκφραστικά σφάλματα.
- Η γλώσσα διαστρεβλώνεται και συναντώνται κακόηχοι νεολογισμοί που συνιστούν την παραγλώσσα.
- Τα άτομα σήμερα προσπαθούν να περιορίσουν τον προφορικό λόγο στο ελάχιστο, ενώ χρησιμοποιούν περισσότερο την εικόνα και σύμβολα.
- Συχνά, οι άνθρωποι δυσκολεύονται να εκφράσουν ακριβώς αυτό που σκέφτονται και αισθάνονται.

ΑΙΤΙΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα υποβαθμίζει τα γλωσσικά μαθήματα, ενώ παράλληλα προωθεί τη στείρα γνώση που μένει συχνά αναφομοίωτη. Η παιδεία σήμερα χαρακτηρίζεται από έντονα χρησιμοθηρικό χαρακτήρα, όπου απουσιάζει το ανθρωπιστικό περιεχόμενο. Προωθεί την τεχνοκρατική και εξειδικευμένη γνώση.
- Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για τη λεξιπενία, καθώς προωθούν την εικόνα ενώ ταυτόχρονα υποβαθμίζουν το λόγο και ιδιαίτερα το γραπτό. Στις διαφημίσεις κυριαρχούν τα συνθήματα που αφομοιώνονται εύκολα αλλά δεν προάγουν τη σκέψη, τον προβληματισμό και συνεπώς τη γλώσσα.
- Η εισβολή της τεχνολογίας στη ζωή του ανθρώπου είναι υπεύθυνη για την κυριαρχία της συνθηματολογικής γλώσσας. Ιδιαίτερα στη χώρα μας επέβαλλε ξενικές εκφράσεις. Τα άτομα συχνά χρησιμοποιούν ορολογία που προέρχεται από τον επαγγελματικό τους χώρο.
- Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και το διαδίκτυο συνηθίζουν τους νέους στο συνθηματικό λόγο, στην κυριαρχία της εικόνας και στην επιβολή του λατινικού αλφάβητου.
- Στην Ελλάδα η γλωσσική διαμάχη ανάμεσα στους υποστηρικτές της δημοτικής και της καθαρεύουσας που είχε διάρκεια 150 χρόνια δημιούργησε σύγχυση στον τομέα της έκφρασης.
- Η ειρηνική επαφή της Ελλάδας με άλλες χώρες που ήταν τεχνολογικά πιο προηγμένες είχε σα συνέπεια το δανεισμό τόσο πολιτισμικών προτύπων όσο και ξενικών εκφράσεων.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι σήμερα επιδιώκουν κυρίως την προσωπική τους προβολή, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούν ιδιαίτερα εξειδικευμένο λεξιλόγιο και βερμπαλιστικές εκφράσεις. Έτσι, δε γίνονται κατανοητοί από το κοινό. Διακρίνονται από μια ελιτιστική νοοτροπία και απομακρύνουν το λαό από κοντά τους.
- Σήμερα, είναι αναντίρρητο γεγονός ότι η κοινωνία διέρχεται κρίση. Εφόσον η γλώσσα αποτελεί το ειδοποιό στοιχείο για την πολιτισμική στάθμη μιας κοινωνίας είναι αναπόφευκτο να παρουσιάζει κάμψη. Επικρατεί η ωφελιμιστική τοποθέτηση απέναντι στη ζωή. Η φιλοσοφία, τα γράμματα, οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν παραμεριστεί ενώ κυριαρχεί η τεχνολογία που δεν εξυπηρετεί τη γλώσσα.
- Ο σύγχρονος τρόπος διασκέδασης δεν καλλιεργεί το πνεύμα και την ψυχή του ανθρώπου. Δεν αποτελεί ψυχαγωγία, αλλά φτηνή διασκέδαση και συνεπώς υποβαθμίζεται η γλώσσα, εφόσον δεν καλλιεργείται.
- Οι σημερινοί πολιτικοί χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως μέσο χειραγώγησης των πολιτών. Γνωρίζουν ότι όποιος κατέχει τη γλώσσα των ατόμων, κατέχει και το μυαλό τους και το χρησιμοποιούν για να τους κατευθύνουν.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Εφόσον το άτομο έχει μειωμένη ικανότητα να εκφραστεί δεν εφαρμόζει συχνά το διάλογο και έτσι αποξενώνεται από τους συνανθρώπους του.
- Η συρρίκνωση της γλώσσας έχει ως αποτέλεσμα την πολιτισμική και πνευματική στασιμότητα και την αδυναμία για εξέλιξη της κοινωνίας. Τα μέλη της δε διαθέτουν το πιο απαραίτητο όπλο για να την προάγουν.
- Σαν αποτέλεσμα της εισβολής ξένων στοιχείων στη γλώσσα μας, επέρχεται και η απειλή για την εθνική πολιτιστική μας παράδοση. Είναι

πιθανή η αλλοτρίωση του λαού μας και η αφομοίωση του από άλλα κράτη.

- Η γλωσσική διαφοροποίηση οδηγεί σε σημείο να δημιουργούνται “ταξικές διάλεκτοι” και να οξύνονται οι κοινωνικές αντιθέσεις.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Αναγκαίο κρίνεται να γίνει αναβάθμιση της γλωσσικής παιδείας που παρέχεται στους νέους. Πρέπει να δοθεί έμφαση στα γλωσσικά μαθήματα που θα τους βοηθήσει να εντρυφήσουν στο λόγο.
- Τα μέσα μαζική ενημέρωσης οφείλουν να συνειδητοποιήσουν τον παιδευτικό τους ρόλο, να προσφέρουν καλύτερη γλωσσική κατάρτιση στο λαό και να προβάλλουν σωστά γλωσσικά πρότυπα.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν χρέος να προσπαθήσουν να διατηρήσουν την ενάργεια της ελληνικής γλώσσας και να την απαλλάξουν από προσμίξεις.
- Κρίνεται αναγκαίο να κάνει το κάθε άτομο επιλεκτική χρήση ξένων λέξεων, ώστε να προστατέψει την πολιτιστική του ταυτότητα.